КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Історичний факультет

Кафедра історії мистецтв

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник декана з науково-педагогічної та навчальної роботи
_____
«27» _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія повсякдення

для студентів

галузь знань	**03 Гуманітарні науки**
спеціальність	**032 Історія та археологія**
освітній рівень	**другий (магістерський)**
освітня програма	**Американістика та європейські студії**
вид дисципліни	**вибіркова**

Форма навчання	**Денна**
Навчальний рік	**2021/2022**
Семестр	**3**
Кількість кредитів ECTS	**3**
Мова викладання, навчання та оцінювання	**Українська**
Форма заключного контролю	**Залік**

Викладачі: Кругляков Віктор Євгенович, к.і.н., доцент, доцент кафедри історії мистецтв історичного факультету

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. _____(_____) «27» _____ 2022 р.

на 20__/20__ н.р. _____(_____) «___»_____ 20___ р.

КИЇВ – 2021

Розробники: Кругляков Віктор Євгенович, к. і. н., доцент, доцент кафедри історії мистецтв історичного факультету

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри історії мистецтв
_____ Котляров П. М.

Протокол № 13 від «30» червня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету
Протокол № 7 від 26 серпня 2021 року

Заступник голови науково-методичної комісії _____ Терес Н. В.

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечити цілісні знання про особливості становлення історії повсякденності як самостійного наукового напряму історичних досліджень у зарубіжній та українській історіографії; особливість методологічних засад історії повсякдення; проаналізувати так звані «нові території» історії повсякденності; розкрити світ повсякденних уявлень; особливості побутової культури на прикладі різних історичних епох.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* основні етапи історії України, етнології, краєзнавства, історії української та зарубіжної культури.
2. *Вміти* аналізувати наявну історичну документальну базу з історії, проводити пошукову роботу в архівах і бібліотеках, відділах картографії та бібліографії. опрацьовувати газетні і журнальні фонди.
3. *Володіти елементарними навичками* відбору методів та підходів до аналізу явищ матеріальної і духовної культури, історичного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна має комплексний і міждисциплінарний характер, спрямована на вивчення основних напрямків історії повсякдення в європейській та українській історіографії, характеристику методологічних засад даного наукового напрямку, здобутки українських науковців у вивченні історії повсякденності та головні проблемно-тематичні напрямки.

4. Завдання (навчальні цілі): забезпечити цілісні знання щодо змісту головних історичних етапів історії повсякдення, головних його здобутків в зарубіжній та українській історіографії, розкрити основні характеристики повсякденного життя українського суспільства в новітню добу

Навчальна дисципліна «Історія повсякдення» сприяє виробленню у студентів професійних навичок, необхідних для роботи в галузі історії та археології, етнології, екскурсійній та музейній сфері, історії мистецтв, в пам'яткоохоронних державних установах, у сфері туризму та краєзнавства. Світоглядний аспект дисципліни полягає у популяризації «Історії повсякдення» як важливої складової історичної та етнологічної науки.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		**Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)**	**Відсоток у підсумковій оцінці з дисциплін и**
Код	**Результат навчання**			
1.1.	*Знати* способи і методи аналізу матеріалів дослідження.	Лекція	Контрольна робота ЗМ 1	*10%*
1.2.	*Знати* і орієнтуватися у соціокультурних та суспільно-політичних процесах в	Лекція	Контрольна робота ЗМ 2	*10%*
2.1.	*Вміти* аналізувати основні досягнення зарубіжної та української історіографії	Семінарське заняття	Усне опитування ЗМ 1	*20%*
2.2.	*Вміти* інтерпретувати процеси історії повсякдення в контексті	Семінарське заняття	Усне опитування	*20%*

	політичних та економічних систем		ЗМ 2	
3.1.	*Вміти* розробляти і виконувати тематичні дослідження, інтерпретувати дані і робити висновки.	Самостійна робота	Реферат ЗМ 1	*10%*
3.2.	*Вміти* визначати й характеризувати особливості культури повсякдення в країнознавчому та регіональному аспектах	Самостійна робота	Реферат ЗМ 2	*10%*
4.1.	*Вміти* критично використовувати наукові бази даних та інші відповідні джерела інформації.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Залік	*10%*
4.2.	*Вміти* здійснювати історичний, культурологічний та етнологічний аналіз повсякдення з метою отримання нових знань.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Залік	*10%*

7. Схема формування оцінки.
7.1 Форми оцінювання студентів:

Семестрове оцінювання:
1. Модульна контрольна робота ЗМ1 (тест) РН 1.1. – 10 балів / 6 балів.*
2. Модульна контрольна роботи ЗМ2 (тест) РН 1.2. – 10 балів / 6 балів.
3. Реферат ЗМ 1, РН 3.1. – 10 балів / 6 балів.
4. Реферат ЗМ 2, РН 3.2. – 10 балів / 6 балів.
5. Оцінювання роботи під час семінарських занять ЗМ 1,РН 2.1. – 20 балів / 12 балів.
6. Оцінювання роботи під час семінарських занять З М2, РН 2.2. – 20 балів / 12 балів.
7. Залік – *20 балів / 12 балів.*

*Максимальний бал / пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

Підсумкове оцінювання - залік;
- *максимальна кількість балів які можуть бути отримані студентом – 20 балів;*
- *Оцінюються такі результати навчання студента:* вміти критично використовувати наукові бази даних та інші відповідні джерела інформації; вміти здійснювати аналіз історичної, культурологічної, мистецтвознавчої та етнологічної складових історії повсякдення.
- *Форма проведення заліку* – письмова, *види завдань* – завдання, які потребують розгорнутих відповідей;
- *мінімальний пороговий рівень оцінки, за якої залік вважається складеним* – **12 балів**.

Необхідна умова допуску до заліку: студент не допускається до заліку, якщо під час семестру набрав **менше, ніж 40 балів (критично-розрахунковий мінімум). Рекомендований мінімум допуску до заліку 48 балів.**

7.2. Організація оцінювання. Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані під час семінарів (усні

опитування); бали, отримані за виконання індивідуальних завдань (рефератів); бали, отримані під час модульного контролю, а також бали, отримані під час складання завдань підсумкового контролю (заліку).

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ 1) входять вступ до курсу, теми 1-5, а у змістовий модуль 2 (ЗМ 2) – теми 6-9.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, усне опитування, реферати) і підсумкове оцінювання (залік).

Загальна сума балів – 100 (із них, семестрове оцінювання – максимум 80 балів; підсумкове оцінювання (залік) – максимум 20 балів.

Змістовий модуль 1			**Змістовий модуль 2**			**Залік**
40 залікових балів (максимум)			**40 залікових балів** (максимум)			**20 балів (максимум)**
Самостійна робота (реферат)	Семінари	Модульний контроль	Самостійна робота (реферат)	Семінари	Модульний контроль	
10 (максимум)	**20 (максимум)**	**10 (максимум)**	**10 (максимум)**	**20 (максимум)**	**10 максимум**	

На семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття тощо. Під час семінару здобувач освіти може має можливість отримати від 1 до 5 балів.

Критеріями оцінки усних відповідей на семінарському занятті є (у балах):

- повнота розкриття питання 1 бал;
- логіка викладення, культура мови та переконаність 1 бал;
- використання основної та додаткової літератури 1 бал;
- аналітичні міркування 1 бал;
- вміння робити висновки 1 бал.

Виконані індивідуальні завдання (реферат) здобувач освіти подає викладачеві не пізніше за два тижні до проведення модульного контролю з відповідного Змістового модулю. Зокрема, **Індивідуальне завдання 1** (реферат) – орієнтовно до 15 жовтня та **Індивідуальне завдання** 2 (реферат) – орієнтовно до 30 листопада.

Критерії оцінки Індивідуального завдання (реферату):

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 9-10 балів;
- тема розкрита неповно 6-8 балів;
- реферат суто компілятивного рівня 4-5 балів;
- розкритий лише окремий аспект 1-3 бали.

Теми рефератів викладач пропонує студентам на першому семінарському занятті.

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться ***модульні контрольні роботи*** **(МК).** Контрольні роботи проводиться на останньому семінарському занятті з даного змістового модуля у формі тестування. Завдання з тестування містить 10 запитань, правильна відповідь за кожне із яких оцінюється в 1 бал. максимальна кількість балів.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перескладання семінарів, модульних контрольних робіт, рефератів здійснюється відповідно до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Заліковий білет містить два завдання, кожне з яких оцінюється в 10 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми	10 балів
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	9 балів
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання	18 балів
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	17 балів
Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми	5-6 балів
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу	3-4 бали
Відповідь має значні помилки	1-2 бали
Відповідь відсутня	0 балів

Бали, які отримані студентом під час заліку, додаються до балів набраних студентом за результатами семестрового оцінювання (семінари, модульні контрольні роботи, реферат).

Умовою допуску до підсумкової контрольної роботи (заліку) є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж **40** балів (критично-розрахунковий мінімум). **Рекомендований мінімум** для допуску до підсумкової контрольної роботи (заліку) – **48 балів**.

	Семестрова кількість балів	**ПКР** (підсумкова контрольна робота) / **залік**	**Підсумкова оцінка**
Мінімум	*48*	*12*	*60*
Максимум	**80**	**20**	**100**

Студент, який під час семестрового оцінювання набрав 60 балів, за погодженням із викладачем має право не виконувати залікову роботу. У випадку, коли студент має бажання збільшити кількість балів, він має успішно виконати залікову роботу. Студенти, які протягом семестру набрали менше 60 балів, обов'язково складають залік.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій, семінарських занять та самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	Семінари	Самостійна робота
	Змістовий модуль 1.			
1.	**Тема 1.** Вступ до дисципліни «Історія повсякдення»: історіографія, методологія.	2		4
	Тема 2. Феномен повсякдення як предмет наукового дослідження.	2	1	4
3.	**Тема 3.** Джерела та методи вивчення історії повсякдення.	2		6
4.	**Тема 4.** Сприйняття часу та простору в системі повсякдення.	2	2	6
5.	**Тема 5.** Структури повсякдення. Предмети побуту, дім, поселення у просторі повсякдення.	4	1	6
6.	*Реферат з тем ЗМ 1*	-	-	6
7.	*Контрольна робота з тем ЗМ 1*	-	1	-
	Змістовий модуль 2.			
8.	**Тема 6**. Тіло людини у просторі історії повсякдення.	2	1	6
9.	**Тема 7.** Їжа в культурі повсякдення різних історичних епох.	2	1	6
10.	**Тема 8.** Одяг, зачіска, косметика та аромати у повсякденному житті.	2	2	6
11.	**Тема 9.** Світ приватного життя в історії повсякденності.	2		6
12.	*Реферат за змістом тем ЗМ 2*	-	-	4
13.	*Контрольна робота 2 (тест)*	-	1	-
	ВСЬОГО	**20**	**10**	**60**

Загальний обсяг 90 *год.*, в тому числі:
Лекції – **20** *год.*
Семінари – **10** *год.*
Самостійна робота – **60** *год.*

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Борисенко М. В. Житло та побут міського населення України у 20-30-х роках XX століття. К., 2013.
2. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм. XV–XVIII ст. Том 1: Структура повсякденності: можливе і неможливе. К., 2014.
3. Водотика Т. Історія повсякдення. Київ. Початок XX століття. Харків, 2022.
4. Диса К. Історія повсякденного життя в ранньомодерній Європі. К., 2014.
5. Коляструк О. Історія повсякденності як об'єкт історичного дослідження: історіографічний і методологічний аспекти. Курсор, 2008.
6. Лисенко О. Повсякденна історія війни: методологічні нотатки. Сторінки воєнної історії України: Збірник наукових статей / НАН України. Інститут історії України. К., 2010. Вип. 13.
7. Удод О. Істрія повсякденності: питання методології, історіографії та джерелознавства // Актуальні проблеми вітчизняної історії XX ст. К., 2004.

Додаткові:

1. Борисенко М. Побут міських мешканців України в 30-х роках XX століття. – https://sh.on1.chtyvo.org.ua/Borysenko_Myroslav/Pobut_miskykh_meshkantsiv_Ukrainy_v_30-kh_rokakh_XX_stolittia.pdf.
2. Головко В. «Риба та м'ясо» історії повсякденності: теоретичні засади напряму // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки. Міжвідомчий збірник наук. пр. Вип. 17. К.: ІПУ НАНУ, 2007. С. 87-101.
3. Хейзинга Й. Осень Средневековья: исследование форм жизненного уклада и форм мышления в XIV и XV веках во Франции и Нидерландах. М., 2004.
4. Чабан Н. Зміни в побуті одеситів на межі XX–XXI ст. // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Музеєзнавство. Пам'яткознавство. Етнографія. 13, 2016. 153-161.
5. Nipperdey Th. Kulturgeschichtc, Sozialgeschichte, historische Anthropologie // Vierteljahresschrift fur Sozial-und Wirtschaftsgeschichte. 1968. Jg.55. H.2. S. 145-164.
6. Bruggemeier F.-J., Kocka J. Alltagsgeschihte. Zur Rekonstruction historischer Erfahrungen und Lebensweisen. Frankfurt am Main; New York, 1989.
7. Lüdtke A. Alltagsgeschichte - ein Bericht von unterwegs // Historische Anthropologie. 2003. No. 11.
8. Schulze W. Socialgeschihte, Alltagsgeschihte, Mikro-Historie, eine Diskussion. Göttingen, 1994.
9. Steege P, Bergerson A., Healy M., Swett P. The History of Everyday Life: A second chapter // The Journal of Modern History. No. 80 (June 2008). P. 358-378.
10. Veyne P. A History of Private Life: from Pagan Rome to Byzantium. Paris: Editions du Seuil, 1985.